Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

18. dubna 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských věcech – Nařízení (EU) 2015/848 – Insolvenční řízení – Hlavní insolvenční řízení v Německu a vedlejší insolvenční řízení ve Španělsku – Zpochybnění soupisu majetkové podstaty a seznamu věřitelů, jež byly předloženy insolvenčním správcem ve vedlejším insolvenčním řízení – Klasifikace pohledávek zaměstnanců – Datum, které je třeba zohlednit – Převod majetku nacházejícího se ve Španělsku do Německa – Skladba majetku ve vedlejším insolvenčním řízení – Časové parametry, které je třeba vzít v úvahu“

Ve spojených věcech C-765/22 a C-772/22,

jejichž předmětem jsou dvě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Obchodní soud č. 1 v Palmě de Mallorca, Španělsko) ze dne 24. listopadu 2022 (C-765/22), došlým Soudnímu dvoru dne 16. prosince 2022, a rozhodnutím téhož soudu ze dne 25. listopadu 2022 (C-772/22), došlým Soudnímu dvoru dne 19. prosince 2022, v řízeních

Luis Carlos,

Severino,

Isidora,

Angélica,

Paula,

Luis Francisco,

Delfina

proti

Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España (C-765/22),

a

Victoriano,

* Jednací jazyk: španělština.

Bernabé,

Jacinta,

Sandra,

Patricia,

Juan Antonio,

Verónica

proti

Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España,

Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG (C-772/22),

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení: K. Jürimäe (zpravodajka), předsedkyně senátu, K. Lenaerts, předseda Soudního dvora vykonávající funkci soudce třetího senátu, N. Piçarra, N. Jääskinen a M. Gavalec, soudci,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Luise Carlose, Severina, Isidoru, Angélicu, Paulu, Luise Francisca, Delfinu, Victoriana, Bernabého, Jacintu, Sandru, Patricii, Juana Antonia a Verónicu: A. Martínez Domingo, abogado, a M. I. Muñoz García, procuradora,

– za Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España: L. A. Martín Bernardo, administrador concursal,

– za španělskou vládu: A. Ballesteros Panizo, jako zmocněnec,

– za Evropskou komisi: S. Pardo Quintillán a W. Wils, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 7 odst. 1 a odst. 2 písm. g) a h) a článku 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (Úř. věst. 2015, L 141, s. 19), ve spojení s bodem 72 odůvodnění tohoto nařízení, a dále čl. 3 odst. 2, čl. 21 odst. 1 a 2 a článku 34 uvedeného nařízení.

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci dvou sporů: zaprvé sporu mezi Luisem Carlosem, Severinem, Isidorou, Angélicou, Paulou, Luisem Franciscem a Delfinou na jedné straně a Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España (dále jen „Air Berlin Španělsko“) na straně druhé ohledně zpochybnění soupisu majetkové podstaty a seznamu věřitelů, které sestavil insolvenční správce v rámci vedlejšího insolvenčního řízení zahájeného s Air Berlin Španělsko na španělském území (věc C-765/22), a zadruhé sporu mezi Victorianem, Bernabém, Jacintou, Sandrou, Patricií, Juanem Antoniem a Verónicou na jedné straně a Air Berlin Španělsko a Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG (dále jen „Air Berlin“) na straně druhé ohledně zpochybnění úkonu, kterým došlo k přemístění majetku z tohoto území (věc C-772/22).

Právní rámec

Unijní právo

3 Body 3, 22, 23, 40, 46, 48, 66 až 68 a 72 odůvodnění nařízení 2015/848 znějí následovně:

„(3) Řádné fungování vnitřního trhu vyžaduje, aby přeshraniční insolvenční řízení probíhala účinně a rychle. Toto nařízení je třeba přijmout z důvodů dosažení tohoto cíle, který spadá do oblasti soudní spolupráce v občanských věcech ve smyslu článku 81 Smlouvy.

[…]

(22) Toto nařízení vychází ze skutečnosti, že z důvodů značných odlišností v oblasti hmotného práva není účelné zavádět insolvenční řízení s obecnou působností v celé [Evropské u]nii. Bezvýjimečné uplatňování práva státu, který řízení zahájil, by za tohoto stavu často vedlo k obtížím. To platí například pro vnitrostátní právní úpravu zajištění závazků, která je v rámci Unie značně rozdílná. Také přednostní práva, která mají někteří věřitelé v průběhu insolvenčního řízení, jsou v některých případech zcela odlišná. Při příštím přezkumu tohoto nařízení bude nezbytné určit další opatření zaměřená na zlepšení přednostních práv zaměstnanců na evropské úrovni. Toto nařízení by mělo tuto odlišnou vnitrostátní právní úpravu brát v úvahu dvěma způsoby. Za prvé tím, že stanoví zvláštní pravidla pro rozhodné právo v případě zvláště významných práv a právních vztahů (například věcná práva nebo pracovní smlouvy). Za druhé tím, že souběžně s vnitrostátními řízeními, která se týkají pouze majetku nacházejícího se ve státě, který řízení zahájil, umožní rovněž hlavní insolvenční řízení s obecnou působností.

(23) Toto nařízení umožňuje zahájit hlavní insolvenční řízení ve státě, ve kterém jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka. Tato řízení mají obecnou působnost a vztahují se na veškerý majetek dlužníka. Za účelem ochrany různých zájmů umožňuje toto nařízení zahájit vedlejší insolvenční řízení, která probíhají souběžně s hlavním insolvenčním řízením. Vedlejší insolvenční řízení může být zahájeno v členském státě, ve kterém má

dlužník provozovnu. Účinky vedlejších insolvenčních řízení se omezují na majetek, který se nachází v tomto státě. Potřeba jednotnosti v Unii je naplněna závaznými pravidly o koordinaci s hlavním insolvenčním řízením.

[…]

(40) Vedlejší insolvenční řízení může vedle ochrany místních zájmů sloužit i jiným účelům. Mohou nastat případy, kdy je struktura dlužníkovy majetkové podstaty natolik složitá, že je obtížné ji spravovat jako jedinou jednotku, nebo kdy jsou dotčené právní řády natolik odlišné, že mohou nastat obtíže plynoucí z rozšíření účinků práva státu, který řízení zahájil, na jiné členské státy, ve kterých se nachází majetek. Z tohoto důvodu může insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení navrhnout zahájení vedlejšího insolvenčního řízení, vyžaduje-li to účinná správa majetkové podstaty.

[…]

(46) V zájmu zajištění účinné ochrany místních zájmů by insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení neměl mít možnost nekalým způsobem zpeněžovat nebo přemísťovat majetek nacházející se v členském státě, kde je umístěna provozovna, a to zejména ne za účelem zmařit možnost, že by tyto zájmy byly účinně uspokojeny, pokud by následně bylo zahájeno vedlejší insolvenční řízení.

[…]

(48) […] K zajištění rozhodující úlohy hlavního insolvenčního řízení by měl mít insolvenční správce v tomto řízení možnost různými způsoby zasahovat do vedlejších insolvenčních řízení, která probíhají ve stejné době. […]

[…]

(66) Toto nařízení stanoví v oblasti své působnosti jednotná pravidla pro kolizní normy jednotlivých států, které nahrazují předpisy mezinárodního práva soukromého jednotlivých států. Pokud není stanoveno jinak, měly by být použity právní předpisy státu, který řízení zahájil (*lex concursus*). Tato kolizní norma jednotlivých států by měla platit pro hlavní i místní insolvenční řízení. *Lex concursus* určuje veškeré procesní i hmotněprávní účinky insolvenčního řízení na osoby a právní vztahy. Řídí se jím veškeré podmínky pro zahájení, vedení a skončení insolvenčního řízení.

(67) Automatické uznávání insolvenčního řízení, na které se zpravidla vztahují právo státu, který řízení zahájil, se může dostat do rozporu s pravidly, na jejichž základě jsou právní jednání prováděna v jiném členském státě. K ochraně oprávněných očekávání a právní jistoty v členských státech jiných než ve státě, ve kterém bylo řízení zahájeno, by měly být přijaty určité výjimky z obecného pravidla.

(68) Zvlášť nezbytné je stanovit zvláštní úpravu odchylující se od práva státu, ve kterém bylo řízení zahájeno, v případě věcných práv, neboť ta mají při poskytování úvěrů značný význam. Základ, platnost a rozsah takového věcného práva se tedy obvykle řídí právem místa, ve kterém se věc nachází (*lex situs*), a nejsou zahájením insolvenčního řízení dotčeny. Osobě, které věcné právo náleží, by mělo být tedy nadále umožněno pokračovat v uplatňování jejího práva na oddělení nebo oddělené vypořádání zajištění závazku.

Podléhá-li majetek v jednom členském státě věcnému právu podle *lex situs*, ale hlavní insolvenční řízení probíhá v jiném členském státě, mělo by být insolvenčnímu správci v hlavním insolvenčním řízení umožněno podat návrh na zahájení vedlejšího insolvenčního řízení v místě, kde existuje věcné právo, pokud tam má dlužník provozovnu. Pokud k zahájení vedlejšího insolvenčního řízení nedojde, měl by být jakýkoli přebytek z prodeje majetku, ke kterému se vztahuje věcné právo, zaplacen insolvenčnímu správci v hlavním řízení.

[…]

(72) Pro zajištění ochrany zaměstnanců a pracovních míst by měly být účinky insolvenčního řízení na trvání nebo skončení pracovního vztahu nebo na práva a povinnosti všech stran podílejících se na takovém vztahu stanoveny rozhodným právem dotyčné pracovní smlouvy v souladu s obecnými kolizními normami. V případech, kdy je k výpovědi pracovních smluv nezbytný souhlas soudu nebo správního orgánu, by si měl členský stát, v němž se nachází provozovna dlužníka, ponechat soudní příslušnost pro udělení tohoto souhlasu, přestože v tomto členském státě nebylo zahájeno insolvenční řízení. Jakékoli další otázky související s úpadkovým právem, jako zda jsou pohledávky zaměstnanců chráněny přednostními právy a jaké právní postavení mají taková přednostní práva zaujímat, by se měly řídit právem členského státu, v němž bylo hlavní či vedlejší insolvenční řízení zahájeno, s výjimkou případů, kdy byl v souladu s tímto nařízením učiněn příslib v zájmu nezahájení vedlejšího insolvenčního řízení.“

4 Článek 2 tohoto nařízení, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[…]

5) ‚insolvenčním správcem‘ jakákoli osoba nebo subjekt, jejichž funkcí, a to i dočasně, je
   i) prověřovat a přiznávat pohledávky přihlášené v insolvenčním řízení,
   ii) zastupovat kolektivní zájmy věřitelů,
   iii) spravovat zcela nebo zčásti majetek, ke kterému byl dlužník zbaven dispozičních oprávnění,
   iv) zpeněžovat majetek uvedený v bodě iii) nebo
   v) dohlížet na správu záležitostí dlužníka.

[…]

7) ‚rozhodnutím o zahájení insolvenčního řízení‘ mimo jiné
   i) rozhodnutí soudu o zahájení insolvenčního řízení nebo o potvrzení zahájení takového řízení a
   ii) rozhodnutí soudu o jmenování insolvenčního správce;

8) ‚okamžikem zahájení řízení‘ okamžik, kdy rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení nabývá účinnosti, bez ohledu na to, zda se jedná o konečné rozhodnutí či nikoli;

[…]

11) ‚místním věřitelem' věřitel, jehož pohledávky vůči dlužníkovi vznikly z provozu provozovny nacházející se v jiném členském státě, než ve kterém jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, nebo v souvislosti s takovým provozem;

[…]"

5 Článek 3 uvedeného nařízení, nadepsaný „Mezinárodní příslušnost", v odstavcích 1 až 3 stanoví:

„1. Soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, jsou příslušné k zahájení insolvenčního řízení (‚hlavní insolvenční řízení'). Místem, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, je místo, ze kterého dlužník své zájmy pravidelně spravuje a které je zjistitelné třetími osobami.

[…]

2. Pokud jsou hlavní zájmy dlužníka soustředěny na území některého členského státu, jsou soudy jiného členského státu příslušné k zahájení insolvenčního řízení proti tomuto dlužníkovi pouze tehdy, pokud má provozovnu na území tohoto jiného členského státu. Účinky takového řízení jsou omezeny na majetek, který se nachází na území tohoto členského státu.

3. Pokud bylo zahájeno insolvenční řízení podle odstavce 1, stávají se jakákoli řízení následně zahájená podle odstavce 2 vedlejšími insolvenčními řízeními."

6 Článek 6 téhož nařízení, nadepsaný „Příslušnost pro projednání žalob přímo vyplývajících z insolvenčního řízení a úzce s ním souvisejících", v odstavci 1 stanoví:

„Soudy členského státu, na jehož území bylo zahájeno insolvenční řízení podle článku 3, jsou příslušné pro projednání žalob, které přímo vyplývají z insolvenčního řízení a úzce s ním souvisejí, jako jsou například vylučovací žaloby."

7 Článek 7 nařízení 2015/848, nadepsaný „Rozhodné právo", zní:

„1. Pokud toto nařízení nestanoví jinak, je právem rozhodným pro insolvenční řízení a jeho účinky právo toho členského státu, na jehož území bylo insolvenční řízení zahájeno (dále jen ‚stát, který řízení zahájil').

2. Právo státu, který řízení zahájil, určuje podmínky pro zahájení tohoto řízení, jeho vedení a skončení. Určuje zejména:

[…]

g) pohledávky, které mají být přihlášeny proti majetkové podstatě dlužníka, a způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení;

h) pravidla pro přihlašování, přezkoumání a přiznávání pohledávek;

[…]

m) pravidla týkající se neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti právních jednání poškozujících společný zájem věřitelů."

8 Článek 8 tohoto nařízení, nadepsaný „Věcná práva třetích osob“, stanoví:

„1. Zahájením insolvenčního řízení nejsou dotčena věcná práva věřitelů nebo třetích osob, pokud jde o hmotný nebo nehmotný, movitý nebo nemovitý, individuálně nebo genericky určený majetek, který patří dlužníkovi a nachází se v okamžiku zahájení řízení na území jiného členského státu.

[…]

4. Odstavec 1 nevylučuje podání žaloby z důvodů neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti podle čl. 7 odst. 2 písm. m).“

9 Článek 10 uvedeného nařízení, nadepsaný „Výhrada vlastnictví“, stanoví:

„1. Zahájením insolvenčního řízení proti kupujícímu určité věci není dotčeno právo prodávajícího založené na výhradě vlastnictví, pokud se v okamžiku zahájení řízení věc nacházela na území jiného členského státu než státu, který řízení zahájil.

2. Zahájení insolvenčního řízení proti prodávajícímu věci po jejím předání nezakládá důvod pro zrušení této kupní smlouvy nebo odstoupení od ní a nebrání kupujícímu v nabytí vlastnického práva, pokud se věc v okamžiku zahájení řízení nachází na území jiného členského státu než státu, který řízení zahájil.

3. Odstavce 1 a 2 nevylučují podání žaloby z důvodů neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti podle čl. 7 odst. 2 písm. m).“

10 Článek 13 téhož nařízení, nadepsaný „Pracovní smlouvy“, stanoví:

„1. Účinky insolvenčního řízení na pracovní smlouvy a pracovněprávní vztahy se řídí výhradně právem členského státu, kterým se řídí daná pracovní smlouva.

2. Soudy členského státu, ve kterém může být zahájeno vedlejší insolvenční řízení, zůstávají příslušné ke schválení výpovědi nebo změny smluv uvedených v tomto článku i v případě, že v daném členském státě nebylo zahájeno žádné insolvenční řízení.

První pododstavec se vztahuje i na orgán, který má podle vnitrostátního práva pravomoc schvalovat výpověď nebo změnu smluv uvedených v tomto článku.“

11 Článek 21 nařízení 2015/848, nadepsaný „Pravomoci insolvenčního správce“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Insolvenční správce jmenovaný soudem příslušným podle čl. 3 odst. 1 může vykonávat veškeré pravomoci, které mu svěřuje právo státu, který řízení zahájil, v jiném členském státě, dokud v tomto státě není na základě návrhu na zahájení insolvenčního řízení zahájeno jiné insolvenční řízení ani schváleno ochranné opatření bránící jejich výkonu. S výhradou článků 8 a 10 může insolvenční správce zejména přemístit majetek dlužníka z území členského státu, ve kterém se nachází.

2. Insolvenční správce jmenovaný soudem příslušným podle čl. 3 odst. 2 může v kterémkoli jiném členském státě soudní nebo mimosoudní cestou žádat, aby byl po zahájení insolvenčního řízení

movitý majetek přemístěn z území členského státu, který řízení zahájil, na území tohoto jiného státu. Insolvenční správce může také v zájmu věřitelů podávat žaloby na neplatnost právního jednání.“

12 Kapitola III tohoto nařízení, nadepsaná „Vedlejší insolvenční řízení“, obsahuje mimo jiné i články 34 až 36.

13 Článek 34 uvedeného nařízení, nadepsaný „Zahájení řízení“, stanoví:

„Pokud soud členského státu zahájil hlavní insolvenční řízení a toto řízení bylo uznáno v jiném členském státě, může soud tohoto jiného členského státu, jenž je příslušný podle čl. 3 odst. 2, zahájit vedlejší insolvenční řízení v souladu s touto kapitolou. Bylo-li pro zahájení hlavního insolvenčního řízení podmínkou, aby byl dlužník v úpadku, pak se již v členském státě, v němž může být zahájeno vedlejší insolvenční řízení, úpadek dlužníka nepřezkoumává. Účinky vedlejšího insolvenčního řízení se omezují na majetek dlužníka nacházející se na území členského státu, který toto řízení zahájil.“

14 Článek 35 tohoto nařízení, nadepsaný „Rozhodné právo“, zní:

„Pokud toto nařízení nestanoví jinak, řídí se vedlejší insolvenční řízení právem členského státu, který je zahájil.“

15 V článku 36 nařízení 2015/848, nadepsaném „Právo učinit příslib v zájmu nezahájení vedlejšího řízení“, je uvedeno:

„1. V zájmu nezahájení vedlejšího insolvenčního řízení může insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení v souvislosti s majetkem, který se nachází v členském státě, v němž by mohlo být zahájeno vedlejší insolvenční řízení, učinit jednostranný příslib (dále jen ‚příslib‘), že při rozdělování daného majetku nebo výtěžku z jeho zpeněžení dodrží práva týkající se tohoto rozdělení a pořadí pohledávek, která by věřitelé měli podle vnitrostátního práva, pokud by bylo v daném členském státě zahájeno vedlejší insolvenční řízení. V příslibu musí být specifikovány věcné předpoklady, z nichž vychází, zejména pokud jde o hodnotu majetku, který se v dotčeném členském státě nachází, a možnosti jeho zpeněžení.

2. Byl-li učiněn příslib v souladu s tímto článkem, je pro rozdělení výtěžku ze zpeněžení majetku uvedeného v odstavci 1, pro pořadí pohledávek a pro práva věřitelů k majetku uvedenému v odstavci 1 rozhodné právo členského státu, v němž mohlo být zahájeno vedlejší insolvenční řízení. Rozhodným okamžikem pro určení majetku uvedeného v odstavci 1 je okamžik, kdy byl příslib učiněn.

[…]

5. Příslib musí schválit známí místní věřitelé. […] Insolvenční správce informuje známé místní věřitele o daném příslibu, o pravidlech a postupu pro jeho schválení a následně o schválení či odmítnutí příslibu.

6. Příslib, který byl učiněn a schválen v souladu s tímto článkem, zatěžuje majetkovou podstatu. V případě zahájení vedlejšího insolvenčního řízení v souladu s články 37 a 38 převede insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení veškerý majetek, který přemístil z území daného členského státu poté, co byl učiněn příslib, nebo výtěžek z jeho zpeněžení, pokud již k němu došlo, insolvenčnímu správci ve vedlejším insolvenčním řízení.

[…]“

16 Článek 45 tohoto nařízení, nadepsaný „Výkon práv věřitele“, v odstavci 1 stanoví, že „[k]terýkoli věřitel může přihlásit svou pohledávku v hlavním nebo kterémkoli vedlejším insolvenčním řízení“.

Španělské právo

17 Podle článků 231, 232 a 238 Ley Concursal (insolvenční zákon), ve znění Real Decreto Legislativo 1/2020 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal (královské legislativní nařízení 1/2020, kterým se schvaluje přepracované znění insolvenčního zákona) ze dne 5. května 2020 (BOE č. 127 ze dne 7. května 2020), je aktivní legitimace primárně přiznána insolvenčnímu správci. Aktivní legitimace ovšem může být sekundárně přiznána i věřitelům, pokud insolvenčního správce písemně požádali, aby podal žalobu, a správce ji ve lhůtě dvou měsíců od výzvy k jejímu podání nepodal.

18 Článek 242 insolvenčního zákona zní takto:

„Pohledávkami za majetkovou podstatou jsou:

[…]

8.° pohledávky, které vznikly po prohlášení úpadku při výkonu profesní nebo podnikatelské činnosti subjektu, jehož se týká insolvenční řízení. Toto ustanovení se vztahuje na pracovněprávní pohledávky za toto období, včetně náhrad v souvislosti s propouštěním nebo ukončováním pracovních smluv, k nimž došlo po prohlášení úpadku […]

[…]“

Spory v původních řízeních a předběžné otázky

19 Rozhodnutím ze dne 1. listopadu 2017 zahájil Amtsgericht Charlottenburg (Obvodní soud v Berlíně-Charlottenburgu, Německo) hlavní insolvenční řízení týkající se Air Berlin. Po zahájení tohoto řízení uvedená společnost ukončila činnost. Na základě usnesení ze dne 6. listopadu 2020 bylo následně ve Španělsku zahájeno vedlejší insolvenční řízení týkající se téže společnosti, která má ve Španělsku obchodní provozovnu, a to prostřednictvím Air Berlin Španělsko.

20 Žalobci v původním řízení, kteří byli zaměstnanci Air Berlin Španělsko, byli v důsledku ukončení činnosti Air Berlin propuštěni.

Věc C-765/22

21 Žalobci v původním řízení se obrátili na španělské soudy ve snaze zpochybnit legalitu svých výpovědí.

22 Rozsudkem ze dne 30. dubna 2018 Sala de lo Social de l'Audiencia Nacional (sociálněprávní senát Vrchního soudu s celostátní působností, Španělsko) prohlásil výpovědi s účinností od 24. listopadu 2017 za neplatné, jelikož nic nenasvědčovalo tomu, že insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení zahájil ve Španělsku insolvenční řízení ve snaze získat povolení insolvenčního soudu a právním zástupcům zaměstnanců nepředal povinnou dokumentaci.

23 Air Berlin nemohla žalobce v původním řízení na jejich pracovní místa znovu obsadit, a proto jí bylo uloženo, aby jim vyplatila náhrady a mzdy, na které jim vznikl nárok v průběhu řízení, v němž byly zpochybněny předmětné výpovědi.

24 Žalobci v původním řízení – tehdy v postavení místních věřitelů ve smyslu čl. 2 bodu 11 nařízení 2015/848 – přihlásili své pohledávky na základě čl. 45 odst. 1 nařízení 2015/848 v hlavním insolvenčním řízení zahájeném v Německu a ve vedlejším insolvenčním řízení zahájeném ve Španělsku.

25 V hlavním insolvenčním řízení byly tyto pohledávky uznány za přednostní, neboť podle německých právních předpisů se považují za pohledávky za majetkovou podstatou. Naproti tomu v rámci vedlejšího insolvenčního řízení měl jmenovaný insolvenční správce za to, že pohledávky žalobců v původním řízení jsou „insolvenčními pohledávkami", které tudíž patří mezi pohledávky s obecným a běžným režimem přednosti. Byl totiž toho názoru, že odkaz na pracovněprávní pohledávky, které vznikly nebo jejichž existence byla konstatována soudním rozhodnutím po zahájení insolvenčního řízení, jenž je obsažen v čl. 242 bodu 8 insolvenčního zákona, se týká pohledávek, které vznikly nebo jejichž existence byla konstatována po zahájení vedlejšího insolvenčního řízení, a nikoliv pohledávek, které vznikly nebo jejichž existence byla konstatována po zahájení hlavního insolvenčního řízení.

26 Žalobci v původním řízení podali u Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Obchodní soud č. 1 v Palmě de Mallorca, Španělsko), který je předkládajícím soudem, incidenční návrh, kterým takto sestavený seznam věřitelů zpochybnili, a to pokud jde o otázku uznání a pořadí jejich pohledávek. Tvrdili, že se „prohlášení úpadku" ve smyslu čl. 242 bodu 8 insolvenčního zákona nutně vztahuje na hlavní insolvenční řízení, takže podle tohoto ustanovení musí být jejich mzdové pohledávky vzniklé po zahájení posledně uvedeného řízení kvalifikovány jako pohledávky za majetkovou podstatou.

27 Předkládající soud má předně za to, že jak vyplývá z čl. 7 odst. 1 a odst. 2 písm. g) a h), ve spojení s článkem 35 nařízení 2015/848, rozhodným právem pro určení pohledávek, které mají být přihlášeny proti majetkové podstatě dlužníka, a způsobu nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení, je podle všeho insolvenční zákon.

28 Kromě toho má předkládající soud pochybnosti o datu zahájení insolvenčního řízení, které je třeba zohlednit při kvalifikaci pohledávek v původním řízení. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí španělských pracovních soudů byla vydána po dni zahájení hlavního insolvenčního řízení, avšak přede dnem zahájení vedlejšího insolvenčního řízení, jsou pohledávky v původním řízení buď „pohledávkami za majetkovou podstatou", nebo „insolvenčními pohledávkami", a to v závislosti na tom, o jaké insolvenční řízení se jedná v čl. 242 bodu 8 insolvenčního zákona.

29 Předkládající soud konstatuje, že výklad, který zastává insolvenční správce v rámci vedlejšího insolvenčního řízení, je v souladu s doslovným výkladem čl. 242 bodu 8 insolvenčního zákona. Předkládající soud se nicméně domnívá, že by tento výklad mohl být v rámci obecného řízení

uplatňujícího se s určitými omezeními, s nímž počítá nařízení 2015/848, v rozporu se systematickým výkladem čl. 7 odst. 1 a odst. 2 písm. g) a h), jakož i článku 35 uvedeného nařízení, ve spojení s bodem 72 jeho odůvodnění.

30 Tak by tomu mohlo být tím spíše, že podle bodů 23 a 40 odůvodnění tohoto nařízení je jedním z faktorů, které odůvodňují možnost zahájit vedlejší insolvenční řízení, právě ochrana místních zájmů. V těchto souvislostech by bylo nekonzistentní, kdyby nařízení 2015/848 stanovilo, že přednost pohledávek nebo pořadí pohledávek zaměstnanců se určují v zájmu ochrany místních zájmů v souladu se zákonem o insolvenčním řízení státu, který řízení zahájil, ale že uplatnění uvedeného zákona vede k výsledku, který zájmy, jež mají být chráněny, poškozuje.

31 Za těchto podmínek se Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Obchodní soud č. 1 v Palmě de Mallorca) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Lze s ohledem na úpravu hlavního obecného řízení uplatňujícího se s určitými omezeními, která je stanovena v nařízení [2015/848] a umožňuje zahájit vedlejší řízení, jež se týkají pouze majetku nacházejícího se ve státě, který řízení zahájil, vykládat článek 35, čl. 7 odst. 1 a odst. 2 písm. g) a h) [tohoto nařízení], ve spojení s bodem 72 odůvodnění [uvedeného nařízení] v tom smyslu, že použití práva státu, který zahájil vedlejší [insolvenční] řízení, na ‚způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení', se týká pohledávek vzniklých po zahájení hlavního [insolvenčního] řízení, a nikoli po zahájení vedlejšího [insolvenčního] řízení?“

Věc C-772/22

32 V době zahájení hlavního insolvenčního řízení, k němuž došlo dne 1. listopadu 2017, disponovala Air Berlin určitým majetkem a právy na španělském území. Byla mezi nimi i pohledávka zajištěná zástavním právem k parcelám zapsaným v katastru nemovitostí č. 2 města Ciudad Real (Španělsko), jejichž vlastníkem byla společnost CR Aeropuertos, SL. Ve vztahu k posledně uvedené společnosti zahájil Juzgado de Primera Instancia no 4 de Ciudad Real (Soud prvního stupně č. 4 v Ciudadu Real, Španělsko) insolvenční řízení a bylo uznáno, že Air Berlin má pohledávku se zvláštním přednostním postavením.

33 Vzhledem k tomu, že insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení uplatnil nároky Air Berlin, Juzgado de Primera Instancia no 4 de Ciudad Real (Soud prvního stupně č. 4 v Ciudadu Real) rozhodl dne 10. května 2019 o převodu částky 1 061 291,86 eura na fiduciární účet insolvenčního správce z titulu úhrady pohledávky se zvláštním přednostním postavením.

34 Před tímto převodem si soudce Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (Soud prvního stupně č. 4 v Ciudad Real) vyžádal od německého soudu, u něhož bylo zahájeno hlavní insolvenční řízení, důkaz o oprávnění; tento důkaz mu byl předložen. Zmíněný soudce naproti tomu nebyl upozorněn na skutečnost, že k zajištění úhrady pracovněprávní pohledávky ve výši 245 996,93 eura ve prospěch jednoho z žalobců v původním řízení rozhodl Juzgado de lo Social nº 5 de Palma de Mallorca (Pracovní soud č. 5 v Palmě de Mallorca, Španělsko) dne 24. ledna 2018 o zajištění majetku a práv vázaných na Air Berlin Španělsko.

35 Žalobci v původním řízení podali u Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (Obchodní soud č. 1 v Palmě de Mallorca), který je předkládajícím soudem, žalobu na neplatnost úkonu, kterým byl majetek přemístěn ze španělského území. V rámci této žaloby insolvenčnímu správci v hlavním insolvenčním řízení vytýkají, že nekalým způsobem přemístil majetek nacházející se

v členském státě, kde mohlo být v důsledku existence provozovny zahájeno vedlejší insolvenční řízení. Tvrdí, že proto došlo k porušení článků 34 a 36 nařízení 2015/848, jakož i bodu 46 odůvodnění uvedeného nařízení. Místní věřitelé byli poškozeni, jelikož jim bylo v důsledku tohoto úkonu znemožněno dosáhnout uspokojení jejich pohledávky.

36 Žalobci v původním řízení dodávají, že s nimi bylo v porovnání s tím, jak bylo přistupováno k ostatním zaměstnancům v hlavním insolvenčním řízení týkajícím se Air Berlin, zacházeno diskriminačně, neboť jim nebyly vyplaceny žádné finanční prostředky.

37 Předkládající soud má za to, že je třeba objasnit výklad tohoto nařízení.

38 Zaprvé pokládá za sporné, jakým způsobem se utváří majetková podstata v rámci vedlejšího insolvenčního řízení, a konkrétně jaký časový parametr je třeba zohlednit při určování toho, jaký majetek a práva jsou její součástí.

39 Zadruhé si předkládající soud klade otázku, zda nebylo přemístění majetku z území, na kterém se nachází provozovna, protiprávní a nekalé.

40 Zmíněný soud podotýká, že čl. 21 odst. 1 nařízení 2015/848 umožňuje insolvenčnímu správci přemístit majetek dlužníka z území členského státu, ve kterém se nachází.

41 V projednávané věci vyvstává otázka, zda může insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení na základě této pravomoci přemístit majetek dlužníka z území členského státu, pokud ví, že pravděpodobně dojde k zahájení vedlejšího insolvenčního řízení, a to navzdory soudnímu rozhodnutí o zajištění majetku.

42 Předkládající soud si zatřetí klade otázku ohledně práva věřitelů podat žaloby na neplatnost úkonů insolvenčního správce v hlavním insolvenčním řízení.

43 Uvedený soud v tomto ohledu podotýká, že čl. 6 odst. 1 nařízení 2015/848 výslovně stanoví, že pro projednání vylučovacích žalob jsou příslušné soudy členského státu, na jehož území bylo zahájeno insolvenční řízení podle článku 3.

44 Předkládající soud má však pochybnosti o tom, zda je žaloba podaná žalobci v původním řízení žalobou na neplatnost právního jednání ve smyslu čl. 21 odst. 2 tohoto nařízení, jelikož se jejich žaloba týká úkonu insolvenčního správce v hlavním insolvenčním řízení, a nikoli úkonu dlužníka.

45 I když takový správce jedná jménem a na účet dlužníka, tento úkon neprovádí dlužník, nýbrž uvedený správce při výkonu pravomoci, kterou mu přiznává čl. 21 odst. 1 nařízení 2015/848 a na jejímž základě může přemístit majetek dlužníka z území členského státu, ve kterém se nachází.

46 Předkládající soud má tedy za to, že za účelem určení, zda lze takový úkon insolvenčního správce v hlavním insolvenčním řízení prohlásit za neplatný na návrh insolvenčního správce ve vedlejším insolvenčním řízení, je nezbytné provést výklad čl. 21 odst. 2 nařízení 2015/848.

47 Na základě odpovědi na tuto otázku totiž bude moct určit, zda jsou místní věřitelé v souladu s režimem sekundární aktivní legitimace věřitelů, upraveným v článcích 232 a 238 insolvenčního zákona, aktivně legitimováni k podání žaloby v původním řízení.

48 Za těchto podmínek se Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (obchodní soud č. 1 v Palmě de Mallorca) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Lze čl. 3 odst. 2 a článek 34 nařízení [2015/848] vykládat v tom smyslu, že majetkem nacházejícím se ve státě, který zahájil vedlejší [insolvenční] řízení, na nějž jsou omezeny účinky tohoto řízení, je pouze majetek existující v okamžiku zahájení vedlejšího [insolvenčního] řízení, a nikoli majetek existující v okamžiku zahájení hlavního [insolvenčního] řízení?

2) Lze čl. 21 odst. 1 nařízení [2015/848] vykládat v tom smyslu, že rozhodnutí insolvenčního správce v hlavním insolvenčním řízení přemístit majetek, aniž podal návrh na zahájení vedlejšího [insolvenčního] řízení nebo učinil v zájmu nezahájení takového řízení jednostranný příslib podle článků 36 a 37 [tohoto nařízení], je v souladu s pravomocí přemístit majetek dlužníka z území členského státu, ve kterém se nachází, pokud je tomuto správci známo, že existují soudními rozhodnutími uznané pracovněprávní pohledávky místních věřitelů a zajištění majetku nařízené soudem uvedeného členského státu pro pracovněprávní věci?

3) Lze čl. 21 odst. 2 nařízení [2015/848] vykládat v tom smyslu, že pravomoc podat žaloby na neplatnost právního jednání v zájmu věřitelů, kterou toto ustanovení přiznává insolvenčnímu správci ve vedlejším insolvenčním řízení, se vztahuje na takový případ, jako je popsaný případ, kdy je navrhováno, aby byl za neplatný prohlášen úkon insolvenčního správce jmenovaného v hlavním insolvenčním řízení?“

K předběžným otázkám

49 Úvodem je třeba připomenout, že nařízením 2015/848 bylo zrušeno a nahrazeno nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. 2000, L 160, s. 1; Zvl. vyd. 19/01, s. 191), a výklad ustanovení posledně uvedeného nařízení podaný Soudním dvorem proto platí i pro ustanovení prvně uvedeného nařízení, lze-li tato ustanovení považovat za rovnocenná.

K předběžné otázce ve věci C-765/22

50 Podstatou jediné otázky předkládajícího soudu ve věci C-765/22 je, zda musí být články 7 a 35 nařízení 2015/848, ve spojení s bodem 72 odůvodnění tohoto nařízení, vykládány v tom smyslu, že stanoví, že právo státu, který zahájil vedlejší insolvenční řízení, se uplatní pouze na způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení tohoto řízení, a nikoli na způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly v období od zahájení hlavního insolvenčního řízení do zahájení vedlejšího insolvenčního řízení.

51 Co se v tomto ohledu v prvé řadě týče znění relevantních ustanovení, je třeba zaprvé poznamenat, že jak čl. 7 odst. 1 nařízení 2015/848, který se použije na hlavní i vedlejší insolvenční řízení, tak článek 35 tohoto nařízení, který se týká pouze vedlejších insolvenčních řízení, odkazují na právo členského státu, v němž bylo řízení zahájeno.

52 Podle čl. 2 bodu 8 uvedeného nařízení přitom platí, že okamžikem zahájení řízení je okamžik, kdy rozhodnutí o zahájení insolvenčního řízení nabývá účinnosti, bez ohledu na to, zda se jedná o konečné rozhodnutí či nikoli.

53 Zadruhé v čl. 7 odst. 2 písm. g) téhož nařízení je uvedeno, že právo členského státu, na jehož území bylo řízení zahájeno, určuje mimo jiné způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení.

54 Z těchto skutečností vyplývá, že čl. 7 odst. 1 nařízení 2015/848 je kolizní právní normou, přičemž tuto kvalifikaci potvrzuje i bod 66 odůvodnění tohoto nařízení, ve kterém je uvedeno, že jednotná pravidla pro kolizní normy stanovená uvedeným nařízením nahrazují předpisy mezinárodního práva soukromého jednotlivých států (obdobně viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, Bank Handlowy a Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, bod 47).

55 Je pravda, že z bodu 72 odůvodnění uvedeného nařízení vyplývá, že účinky insolvenčního řízení na trvání nebo skončení pracovního vztahu nebo na práva a povinnosti všech stran podílejících se na takovém vztahu by měly být stanoveny rozhodným právem dotyčné pracovní smlouvy, a nikoli právem státu, který zahájil insolvenční řízení. V tomto bodě odůvodnění je nicméně výslovně uvedeno, že se zmíněná výjimka nevztahuje na otázku, zda jsou pohledávky zaměstnanců chráněny přednostními právy a jaké právní postavení mají taková přednostní práva zaujímat.

56 Kromě toho je třeba podotknout, že jelikož musí být znění ustanovení, které zakládá výjimku z určité zásady, vykládáno restriktivně (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 18. ledna 2001, Komise v. Španělsko, C-83/99, EU:C:2001:31, bod 19, a ze dne 10. března 2005, EasyCar, C-336/03, EU:C:2005:150, bod 21), toto pravidlo musí platit i v případě článku 13 nařízení 2015/848, který představuje výjimku ze zásady *lex concursus* uvedené v bodě 66 odůvodnění tohoto nařízení.

57 Z toho vyplývá, že otázka týkající se způsobu nakládání s takovými pohledávkami, jako jsou pohledávky dotčené ve věci v původním řízení, které vznikly po zahájení hlavního insolvenčního řízení, a jejich uznání a pořadí, spadá do působnosti čl. 7 odst. 2 písm. g) nařízení 2015/848, který obsahuje výslovný odkaz na právo státu, který řízení zahájil. Tuto otázku je proto třeba posoudit na základě *lex concursus* určeného na tomto základě (obdobně viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, Bank Handlowy a Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, bod 50).

58 Ve druhé řadě je třeba uvést, že tento výklad článků 7 a 35 nařízení 2015/848, podle něhož určuje způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení, právo členského státu, v němž bylo uvedené řízení zahájeno, je potvrzen i systematickým výkladem tohoto nařízení.

59 Z článku 3 odst. 2 a článku 34 nařízení 2015/848 totiž zaprvé plyne, že účinky vedlejšího insolvenčního řízení jsou omezeny na majetek dlužníka, který se ke dni zahájení tohoto řízení nachází na území členského státu, který uvedené řízení zahájil (obdobně viz rozsudky ze dne 11. června 2015, Comité d'entreprise de Nortel Networks a další, C-649/13, EU:C:2015:384, bod 48, jakož i ze dne 14. listopadu 2018, Wiemer & Trachte, C-296/17, EU:C:2018:902, bod 40).

60 Zadruhé na základě použití zásady *lex concursus* ke dni zahájení vedlejšího insolvenčního řízení lze rozhodné právo snadno určit a zároveň přitom zachovat možnost uvedenou v článku 45 téhož nařízení, podle níž mohou věřitelé své pohledávky přihlásit nejen v rámci hlavního insolvenčního řízení, ale i v rámci kteréhokoliv vedlejšího insolvenčního řízení.

61 Ve třetí řadě je třeba s ohledem na povahu článku 7 nařízení 2015/848 coby kolizní normy podotknout, že takový výklad odpovídá i cíli tohoto nařízení, kterým není zavedení jednotného insolvenčního řízení, nýbrž – jak vyplývá z bodu 3 odůvodnění tohoto nařízení – zajištění toho, aby přeshraniční insolvenční řízení probíhala účinně. Jak již měl Soudní dvůr příležitost rozhodnout, uvedené nařízení v tomto směru stanoví pravidla příslušnosti a uznávání, jakož i pravidla týkající se rozhodného práva v této oblasti [obdobně viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, Bank Handlowy a Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, bod 45]. O způsobu nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení, ve smyslu tohoto článku 7 je tudíž třeba rozhodnout podle *lex concursus*, které je určeno za rozhodné.

62 Z výše uvedených úvah vyplývá, že články 7 a 35 nařízení 2015/848, ve spojení s bodem 72 odůvodnění tohoto nařízení, musí být vykládány v tom smyslu, že právo státu, který zahájil vedlejší insolvenční řízení, se uplatní pouze na způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení tohoto řízení, a nikoli na způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly v období od zahájení hlavního insolvenčního řízení do zahájení vedlejšího insolvenčního řízení.

K předběžným otázkám ve věci C-772/22

K první otázce

63 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 odst. 2 a článek 34 nařízení 2015/848 vykládány v tom smyslu, že majetkovou podstatu nacházející se ve státě, který zahájil vedlejší insolvenční řízení, tvoří pouze majetek, který se nachází na území tohoto členského státu v okamžiku zahájení tohoto řízení, nebo zda tato majetková podstata zahrnuje i majetek, který se nacházel na území uvedeného členského státu v době zahájení hlavního insolvenčního řízení a v mezidobí byl insolvenčním správcem v hlavním insolvenčním řízení přemístěn.

64 Jak předně vyplývá z judikatury citované v bodě 59 tohoto rozsudku, ze znění těchto ustanovení plyne, že účinky vedlejšího insolvenčního řízení jsou omezeny na majetek dlužníka, který se nacházel na území členského státu, který uvedené řízení zahájil, ke dni zahájení tohoto řízení.

65 Tento výklad je potvrzen i systematickým výkladem nařízení 2015/848.

66 Zaprvé, i když ze znění čl. 21 odst. 2 tohoto nařízení vyplývá, že insolvenční správce ve vedlejším insolvenčním řízení může žádat, aby byl movitý majetek přemístěn z území členského státu, který toto řízení zahájil, na území jiného členského státu, tato možnost je výslovně omezena na převody uskutečňované po zahájení uvedeného řízení.

67 Zadruhé čl. 36 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví, že insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení může v souvislosti s majetkem, který se nachází v členském státě, v němž by mohlo být zahájeno vedlejší insolvenční řízení, učinit jednostranný příslib, a to v zájmu nezahájení takového řízení. Pokud byl takový příslib učiněn, v čl. 36 odst. 6 téhož nařízení je uvedeno, že pokud bylo navzdory příslibu insolvenčního správce v hlavním insolvenčním řízení zahájeno vedlejší insolvenční řízení, tento insolvenční správce musí převést veškerý majetek, který přemístil z území daného členského státu poté, co byl učiněn příslib.

68 Toto ustanovení svědčí o vůli unijního normotvůrce omezit důsledky zahájení vedlejšího insolvenčního řízení na úkony insolvenčního správce v hlavním insolvenčním řízení.

69 A konečně, výklad čl. 3 odst. 2 a článku 34 nařízení 2015/848, podle něhož majetkovou podstatu nacházející se ve státě, který zahájil vedlejší insolvenční řízení, tvoří pouze majetek, který se nachází na území tohoto členského státu v okamžiku zahájení tohoto řízení, umožňuje skloubit jednotlivé cíle tohoto nařízení, uvedené zejména v bodech 23 a 40 jeho odůvodnění.

70 Zatímco hlavním cílem vedlejších insolvenčních řízení je ochrana místních zájmů, hlavní insolvenční řízení vyvolává univerzální účinky, neboť se týká dlužníkova majetku nacházejícího se ve všech členských státech (obdobně viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, Bank Handlowy a Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, bod 40). Hlavní insolvenční řízení tedy zaujímá v tomto systému – jak je uvedeno v bodě 48 odůvodnění zmíněného nařízení – ve vztahu k vedlejšímu insolvenčnímu řízení rozhodující úlohu (obdobně viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, Bank Handlowy a Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, bod 60). Nařízení 2015/848 totiž provádí cíl spočívající v zajištění účinného a rychlého průběhu přeshraničních insolvenčních řízení, a to prostřednictvím koordinace hlavního a vedlejšího insolvenčního řízení při respektování přednosti hlavního insolvenčního řízení (obdobně viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, Bank Handlowy a Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, bod 72).

71 Z výše uvedených důvodů vyplývá, že čl. 3 odst. 2 a článek 34 nařízení 2015/848 musí být vykládány v tom smyslu, že majetkovou podstatu nacházející se ve státě, který zahájil vedlejší insolvenční řízení, tvoří pouze majetek, který se nachází na území tohoto členského státu v okamžiku zahájení tohoto řízení.

Ke druhé otázce

72 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 21 odst. 1 nařízení 2015/848 vykládán v tom smyslu, že insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení může přemístit majetek dlužníka z území jiného členského státu, než je stát hlavního insolvenčního řízení, i když je mu známo, že existují jednak soudními rozhodnutími uznané pracovněprávní pohledávky, které mají místní věřitelé na území tohoto jiného členského státu, a jednak zajištění majetku nařízené soudem posledně uvedeného členského státu pro pracovněprávní věci.

73 Co se týče znění čl. 21 odst. 1 nařízení 2015/848, v tomto ustanovení je uvedeno, že insolvenční správce může v jiném členském státě vykonávat „veškeré pravomoci, které mu svěřuje právo [členského] státu, který [hlavní insolvenční] řízení zahájil“, a to „dokud v tomto státě není na základě návrhu na zahájení insolvenčního řízení zahájeno jiné insolvenční řízení ani schváleno ochranné opatření bránící jejich výkonu“. V tomto ustanovení je přitom výslovně upřesněno, že k těmto pravomocem patří i pravomoc přemístit majetek z území členského státu, ve kterém se nachází, a to s výhradou článku 8 tohoto nařízení, který se týká existence věcného práva věřitele nebo třetí osoby, a článku 10 téhož nařízení, který se týká výhrady vlastnictví.

74 Jak je uvedeno v bodech 67 a 68 odůvodnění uvedeného nařízení, tyto výjimky, jejichž cílem je ochrana oprávněných očekávání a právní jistoty v členských státech jiných než ve státě, ve kterém bylo zahájeno hlavní insolvenční řízení, musí být vykládány restriktivně a jejich dosah nemůže jít nad rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle (obdobně viz rozsudky ze dne 16. dubna 2015, Lutz, C-557/13, EU:C:2015:227, bod 34, a ze dne 22. dubna 2021, Oeltrans Befrachtungsgesellschaft, C-73/20, EU:C:2021:315, bod 24).

75 Pracovněprávní pohledávky místních věřitelů a zajištění majetku, o které se jedná ve věci v původním řízení, přitom nemohou bránit tomu, aby insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení přemístil majetek z území členského státu, který zahájil vedlejší insolvenční řízení, ledaže tyto pohledávky nebo toto zajištění souvisejí z hlediska práva použitelného podle článku 8 téhož nařízení s věcnými právy.

76 Tento výklad je potvrzen i kontextem čl. 21 odst. 1 nařízení 2015/848.

77 Zaprvé v první větě čl. 21 odst. 2 tohoto nařízení je uvedeno, že insolvenční správce ve vedlejším insolvenčním řízení může žádat, aby byl „po zahájení insolvenčního řízení“ movitý majetek přemístěn z území členského státu, který toto řízení zahájil, na území jiného členského státu. Ve druhé větě tohoto ustanovení je doplněno, že insolvenční správce může také v zájmu věřitelů podávat žaloby na neplatnost právního jednání. Posledně uvedená zmínka ovšem může mít užitečný účinek pouze tehdy, vztahuje-li se na jiný majetek, než je majetek uvedený v první větě daného ustanovení, takže tímto majetkem musí být majetek, který byl přemístěn z území členského státu vedlejšího insolvenčního řízení před jeho zahájením.

78 Článek 21 odst. 1 a 2 nařízení 2015/848 tedy v souladu se záměrem unijního normotvůrce, vyjádřeným v bodě 46 odůvodnění tohoto nařízení, zaručuje skloubení pravomocí insolvenčního správce s mechanismy ochrany zájmů místních věřitelů. V tomto bodě odůvodnění je totiž uvedeno, že insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení by neměl mít možnost nekalým způsobem zpeněžovat nebo přemísťovat majetek nacházející se v členském státě, kde je umístěna provozovna, a to zejména ne za účelem zmařit možnost, že by tyto zájmy byly účinně uspokojeny, pokud by následně bylo zahájeno vedlejší insolvenční řízení.

79 Zadruhé takový výklad čl. 21 odst. 1 nařízení 2015/848, podle něhož insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení může přemístit majetek dlužníka z území jiného členského státu, než je stát hlavního insolvenčního řízení, je potvrzen i čl. 36 odst. 6 tohoto nařízení.

80 Pokud je totiž vedlejší insolvenční řízení zahájeno i přesto, že insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení dříve učinil jednostranný příslib ve smyslu čl. 36 odst. 1 nařízení 2015/848, čl. 36 odst. 6 tohoto nařízení ukládá tomuto insolvenčnímu správci pouze, aby převedl majetek, který přemístil „poté, co byl učiněn příslib“, což znamená, že insolvenční správce má pravomoc tento majetek přemístit. Vzhledem k tomu, že jednostranný příslib insolvenčního správce je pouze možností – což dokládá skutečnost, že je v čl. 36 odst. 1 uvedeného nařízení použito sloveso „moci“ – tím spíše nemůže být rozsah jeho pravomocí, zejména možnost přemisťování majetku, omezen, pokud tento správce žádný příslib ve smyslu tohoto ustanovení neučinil.

81 Z výše uvedených důvodů vyplývá, že čl. 21 odst. 1 nařízení 2015/848 musí být vykládán v tom smyslu, že insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení může přemístit majetek dlužníka z území jiného členského státu, než je stát hlavního insolvenčního řízení, i když je mu známo, že existují jednak soudními rozhodnutími uznané pracovněprávní pohledávky, které mají místní věřitelé na území tohoto jiného členského státu, a jednak zajištění majetku nařízené soudem posledně uvedeného členského státu pro pracovněprávní věci.

Ke třetí otázce

82 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 21 odst. 2 nařízení 2015/848 vykládán v tom smyslu, že insolvenční správce ve vedlejším insolvenčním řízení může podat žalobu na neplatnost úkonu, který učinil insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení.

83 Podle tohoto ustanovení platí, že správce ve vedlejším insolvenční řízení může v zájmu věřitelů podávat žaloby na neplatnost právního jednání. Jak ve svých vyjádřeních zdůraznili žalobci v původním řízení a Evropská komise, okruh osob, proti nimž lze takovou žalobu podat, tedy není nijak omezen.

84 Z toho plyne, že ze znění uvedeného ustanovení nevyplývá žádná skutečnost, která by mohla podpořit výklad tohoto ustanovení, který by insolvenčnímu správci ve vedlejším insolvenčním řízení bránil v podání žaloby na neplatnost úkonu insolvenčního správce v hlavním insolvenčním řízení, jestliže má za to, že je tato žaloba v zájmu věřitelů.

85 Tento výklad je kromě toho v souladu s jedním ze základních cílů nařízení 2015/848, kterým je zajistit prostřednictvím možnosti zahájit vedlejší insolvenční řízení – jak vyplývá z bodů 40 a 46 odůvodnění tohoto nařízení – ochranu místních zájmů (obdobně viz rozsudek ze dne 4. září 2014, Burgo Group, C-327/13, EU:C:2014:2158, bod 36).

86 Z výše uvedených důvodů vyplývá, že čl. 21 odst. 2 nařízení 2015/848 musí být vykládán v tom smyslu, že insolvenční správce ve vedlejším insolvenčním řízení může podat žalobu na neplatnost úkonu, který učinil insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení.

K nákladům řízení

87 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **Články 7 a 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení, ve spojení s bodem 72 odůvodnění tohoto nařízení,**

   musí být vykládány v tom smyslu, že

   právo státu, který zahájil vedlejší insolvenční řízení, se uplatní pouze na způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly po zahájení tohoto řízení, a nikoli na způsob nakládání s pohledávkami, které vznikly v období od zahájení hlavního insolvenčního řízení do zahájení vedlejšího insolvenčního řízení.

2) **Článek 3 odst. 2 a článek 34 nařízení 2015/848**

   musí být vykládány v tom smyslu, že

   majetkovou podstatu nacházející se ve státě, který zahájil vedlejší insolvenční řízení, tvoří pouze majetek, který se nachází na území tohoto členského státu v okamžiku zahájení tohoto řízení.

3) **Článek 21 odst. 1 nařízení 2015/848**

musí být vykládán v tom smyslu, že

insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení může přemístit majetek dlužníka z území jiného členského státu, než je stát hlavního insolvenčního řízení, i když je mu známo, že existují jednak soudními rozhodnutími uznané pracovněprávní pohledávky, které mají místní věřitelé na území tohoto jiného členského státu, a jednak zajištění majetku nařízené soudem posledně uvedeného členského státu pro pracovněprávní věci.

4) Článek 21 odst. 2 nařízení 2015/848

musí být vykládán v tomto smyslu, že

insolvenční správce ve vedlejším insolvenčním řízení může podat žalobu na neplatnost úkonu, který učinil insolvenční správce v hlavním insolvenčním řízení.

Podpisy